

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

21 Iulie, 2026

Probă scrisă

FILOSOFIE ȘI LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

Varianța 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

I. TÊTEL

(30 punct)

1. Az *Értekezés az emberi értelemről* című művében John Locke a következőket állítja:

„Az érzékelés tárgya az eszmék első forrása. Először is érzeteink kapcsolatba kerülve bizonyos érzékelhető tárgyakkal, különféle észleleteket juttatnak az elmébe (...); ily módon jutunk azokhoz az eszmékhez, amelyek a sárga, a fehér, a meleg, a hideg, a kemény, a keserű, az édes és mindazon tulajdonságok képzetét jelentik, amelyeket érzékelhető minőségeknek nevezünk. Amikor azt mondom, hogy az érzékek ezeket az elmébe juttatják, azt értem alatta, hogy a külső tárgyaktól származó hatások hozzák létre bennünk ezeket az észleleteket.

Elmének működése alkotja az eszmék másik forrását. Másodszor, a tapasztalat másik forrása, amely eszmékkel táplálja az értelmet, saját elmének belső működésének észlelése, amikor az elme a már megszerzett eszmékre irányul. Ez a folyamat – amikor a lélek reflektál rájuk és megvizsgálja őket – az eszmék egy másik csoportját hozza létre (...). Ilyen eszmék az észlelés, a gondolkodás, a kételkedés, a hit, az érvelés, a megismerés aktusa, az akarat aktusa és saját elmének különféle működései (...). Ahogyan az első forrást *érzékelésnek* nevezem, ezt a másodikat *reflexiónak* nevezem, mert az innen származó eszméket az elme kizárólag úgy szerzi meg, hogy saját működésére reflektál.”

A fenti szöveg alapján:

- Elemezze, körülbelül egy oldal terjedelemben John Locke megismerésre vonatkozó filozófiai felfogását! **6 pont**
- Dolgozza ki azon állítás ellenérvét, mely szerint: *Az érzékelés tárgya az eszmék első forrása.* **4 pont**
- Mutasson be, körülbelül egy oldal terjedelemben, egy másik, a megismerés kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletet, és mutassa be ennek a John Locke szemléletével való összefüggését! **10 pont**

2. Adott a következő érvelés:

Ha a benzin ára emelkedik, akkor az élelmiszerek ára is emelkedik. Ha a villamos energia ára emelkedik, akkor az élelmiszerek ára is emelkedik. Az élelmiszerek ára emelkedni fog, mivel a benzin ára emelkedett, vagy a villamos energia ára emelkedett.

Az adott érvelés formális nyelvre történő átírása és bármely ellenőrzési módszerrel történő explicit értékelése után pontosítsa, hogy az adott érvelés érvényes-e vagy sem! **10 pont**

II. TÊTEL

(30 punct)

1. Adott az alábbi kategorikus kijelentés:

Csak az informális tevékenységek kecsegtetők.

- Határozza meg, az adott kijelentés logikai képletét, és a kijelentés típusát! **2 pont**
- Alkosson formális és természetes nyelven egy két premisszából álló érvelést, amely az adott kijelentést támasztja alá! **2 pont**
- Fogalmazza meg formális és természetes nyelven az adott kijelentés átalakítottját! **2 pont**
- Szerkesszen természetes nyelven egy elsőrendű entimémát, amelyben az adott kijelentés legyen a konklúzió! **4 pont**

2. Adott a következő szöveg:

„Semmi sem különbözteti meg élesebben egy szabad ország viszonyait egy önbíráskodó kormányzat alatt álló országétól, mint az, hogy az előbbiben érvényesülnek azok az alapelvek, amelyeket a jog uralmának (rule of law) nevezünk. Ezek az elvek (...) azt jelentik, hogy az államot minden cselekvésében előre meghatározott és kihirdetett szabályok korlátozzák. Ezek a szabályok lehetővé teszik, hogy kellő bizonyossággal előre látható legyen, miként fogja a hatalom egy adott helyzetben kényszerítő erejét alkalmazni, és így az egyének ennek ismeretében tervezhetik meg

ügyeiket. Bár ez az eszmény soha nem valósítható meg teljes tökéletességgel (...), világosan kirajzolódik az a központi gondolat, hogy a végrehajtó hatalomnak a kényszerítő erő önkényes alkalmazására hagyott lehetőségét a lehető legkisebbre kell csökkenteni. Minden törvény bizonyos mértékben korlátozza az egyéni szabadságot, mert módosítja azokat az eszközöket, amelyekkel az emberek céljaikat elérhetik, ám a jog uralmának feltételei között az állam nem akadályozhatja meg az egyéni törekvéseket *ad hoc* beavatkozásokkal.”

(Friedrich von Hayek: Út a szolgasághoz)

A fenti szövegrész és az alábbi szempontok alapján dolgozzon ki, az emberi természet kérdéskörére vonatkozó, körülbelül három oldal terjedelmű filozófiai esszét:

20 pont

- mutassa be Friedrich von Hayeknek szabadság kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletét;
- mutasson be egy másik, szabadság kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletet, pontosítva ugyanakkor ennek kapcsolatát a Hayek által képviselt szemlélettel;
- fogalmazzon meg egy ellenérvet Hayek azon felfogásával szemben, mely szerint *minden törvény bizonyos mértékben korlátozza az egyéni szabadságot*;
- konkrét példával szemléltesse annak a kijelentésnek egy következményét, mely szerint *az államot minden cselekvésében előre meghatározott és kihirdetett szabályok korlátozzák*;
- a kortárs társadalom kontextusában, érvekkel támassza alá saját nézetét Hayek szabadságfelfogása időszerűségére vonatkozóan.

Megjegyzés: Pontot ér a szaknyelv megfelelő használata (1 pont), a bemutató szerkezete – bevezető, kidolgozás, következtetés (1 pont) és a követelményben megfogalmazott terjedelembe való illeszkedés (1 pont).

III. TÉTEL

(30 pont)

Az alábbi részlet a filozófia tantárgy tantervének része.

<i>Competențe specifice</i>	<i>Conținuturi</i>
<i>2.3. Argumentarea unui punct de vedere personal în cadrul unei dezbateri etice</i>	Morala - <i>Bine și rău.</i> - <i>Teorii morale.</i> - <i>Probleme de etică aplicată.</i>

Az alábbi szempontokat követve, a fenti tantervrészletben magadott 2.3. specifikus kompetencia kialakítására/fejlesztésére dolgozzon ki egy didaktikai eljárást, amely a *tanítási (didaktikus) beszélgetésre*, mint hagyományos didaktikai módszeren alapul:

- említsen meg az adott specifikus kompetencia kialakítását/fejlesztését célzó tanulási tevékenységet; **3 pont**
- nevesítse az a. alpontban megemlített tanulási tevékenység során felhasznált erőforrásokat (idő, hely, didaktikai eszköztár, szervezési formák); **4 pont**
- magyarázza meg a *tanítási (didaktikus) beszélgetés* módszerét; **5 pont**
- nevezze meg a *tanítási (didaktikus) beszélgetés* két didaktikai formáját; **6 pont**
- említsen meg a *tanítási (didaktikus) beszélgetés* módszer alkalmazásának két didaktikai követelményét; **6 pont**
- példázza, hogyan fejleszthető az adott specifikus kompetencia, a *tanítási (didaktikus) beszélgetés* módszerével, az a. pontban említett tanulási tevékenységen keresztül. **6 pont**